

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Euroopan unionin rahoittama –
NextGenerationEU

Ravinteiden kierrätyksen ja talteenoton hankkeet

Avustushaku 4.7 – 9.9.2022

Sisällys

1	Yleistä.....	3
2	Taustaa	3
3	Minkälaiseen toimintaan avustusta voi hakea	4
4	Muut kriteerit hankkeille	5
5	Edellytykset hakijalle	5
6	Avustuksen hakeminen	5
7	Hakemusten arviointi.....	6
8	Hankkeen toteutus ja maksatus.....	6
9	Keskeiset sovellettavat säädökset ja ehdot	6
	Liite 1: Hankesuunnitelma (malli)	7
	Liite 2: Ei merkittävää haittaa (DNSH) –periaatteen mukainen arviointi.....	8
	Liite 3: Ympäristöministeriön erityisavustuksen ehdot ja rajoitukset	11

1 Yleistä

Ympäristöministeriö avaa avustushaun hankkeille, jotka edistävät yhdyskuntien jätevesien ravinteiden kierrätystä ja talteenottoa taikka tukevat ravinteiden kierrätyksen symbiooseja. Hankkeet toteuttavat ympäristöministeriön ravinteiden kierrätysohjelmaa (Raki) sekä Suomen kestävän kasvun ohjelmaan sisältyvän vihreän siirtymän pilarin toimenpiteitä ja tavoitteita. Avustuksiin on käytettävissä enintään 5 miljoonaa euroa, josta noin 3 miljoonaa euroa on EU:n elpymis- ja palautumistukivälineen rahoitusta.

Avustettavista hankkeista säädetään ravinteiden kierrätyksen ja jätevesihuollon energiatehokkuuden hankkeisiin vuosina 2020-2026 myönnettävästä valtionavustuksesta annetun valtioneuvoston asetuksen (657/2020, jäljempänä Raki-asetus) 3 §:ssä. Avustukset myönnetään valtionavustuslain (688/2001) 5 §:n sekä Raki-asetuksen mukaisena erityisavustuksena EU:n valtiontukisääntöjä noudattaen. Avustuksilla on oltava myös kannustava vaikutus valtionavustuslain 7 §:n ja EU:n yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen (651/2014) 6 artiklan mukaisesti.

Lisätietoa sovellettavasta lainsäädännöstä, ohjeista ja eri tukimuodoista on jäljempänä kohdassa ”Keskeiset sovellettavat säädökset ja ehdot”.

Mahdolliset hakuun liittyvät lisätiedustelut pyydetään tekemään kirjallisesti sähköpostitse:
riikka.malila@gov.fi (RAKI-ohjelman projektipäällikkö)

2 Taustaa

Pääministeri Sanna Marinin hallituksen tavoitteena on pysäyttää luonnon monimuotoisuuden heikkeneminen, vahvistaa Suomen roolia kiertotalouden edelläkävijänä ja pyrkiä ilmasto- ja ympäristöystävälliseen ruokajärjestelmään mm. tukemalla ravinteiden kierrätystä edistäviä investointeja. Tavoitteena on vähentää ravinteiden joutumista vesistöihin, joissa ne aiheuttavat rehevöitymistä ja tilan heikkenemistä. Myös ehtyvät mineraalifosforivarannot edellyttävät kierrätysraaka-aineiden hyödyntämistä. Kierrätysravinnemarkkinat ovat Suomessa vasta kehittymässä, ja niiden kilpailuasetelma mineraalilannoitteisiin nähden on epäedullinen. Tuottamalla erilaisista biomassoista kierrätyslannoitevalmisteita ja uusiutuvaa energiaa, voidaan korvata neitseellisistä raaka-aineista valmistettuja lannoitteita ja fossiilisia polttoaineita.

[Ravinteiden kierrätyksen toimenpideohjelmassa](#) asetettiin vuodelle 2030 visio, jonka mukaan ”ravinteiden kierrätyksessä on tapahtunut läpimurto, päästöt ympäristöön ovat pienet ja ravinteet kiertävät tehokkaasti. Vesistöihin karanneita ravinteita palautetaan kiertoon ja tuontiravinteiden määrä on pieni. Ravinteiden kierrätys on synnyttänyt uutta liiketoimintaa”.

Ravinteiden kierrätys sisältyy myös [Suomen Kestävän kasvun ohjelmaan](#), joka suuntaa puolet kaikesta EU:n elpymisvälineen kautta kanavoitavasta rahoituksesta vihreään siirtymään. Ohjelma vauhdittaa kilpailukykyä, investointeja, osaamistason nostoa sekä tutkimusta, kehitystä ja innovaatioita. Ohjelman Vihreän siirtymän pilari tukee talouden rakennemuutosta ja hiilineutraalia hyvinvointiyhteiskuntaa ja sen osa-alue ”Ympäristökestävyys ja luontopohjaiset ratkaisut” sisältää rahoitusta peltojen kipsikäsittelyyn ja ravinteiden kierrätykseen.

3 Minkälaiseen toimintaan avustusta voi hakea

Avustukset kohdennetaan alla oleviin teemoihin:

- 1) Yhdyskuntajätevesien ja -lietteiden sisältämien ravinteiden tai ravinteiden ja orgaanisen aineen talteenotto ja hyödyntäminen
- 2) Ravinteiden kierrätyksen symbioosit, joissa toimijat muodostavat kierrätyksen toimintakokonaisuuden hyödyntäen yhdyskuntien ravinnerikkaita jäte- ja sivuvirtoja ja/tai vesien biomassoja

Hankkeet voivat olla edellä esitettyihin teemoihin liittyviä tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiohankkeita (TKI), uusien tekniikoiden ja menetelmien pilotti-, demonstraatio- tai käyttöönottohankkeita sekä niihin liittyvien investointien käynnistämistä. Hankkeiden tavoitteena voi olla muun muassa kilpailukykyisten korkean jalostusasteen lopputuotteiden tuottaminen, lopputuotteiden turvallinen hyödyntäminen sekä ravinteiden kierrätystä edistävien ohjauskeinojen kehittäminen.

Alla olevassa taulukossa on esitetty kuhunkin hanketyyppiin sovellettava [EU:n yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen \(RPA, 651/2014\)](#) artikla, jonka mukaan hankkeen enimmäistuki-intensiteetti ja hyväksyttävät kustannukset määräytyvät.

Hanketyyppi	Sovellettava RPA:n artikla	Tuki-intensiteetti	Hyväksyttävien kustannusten osalta huomioitavaa
- TKI-hankkeet - Uusien menetelmien pilointi- ja demonstrointihankkeet	25 artikla Tutkimus- ja kehityshankkeisiin myönnettävä tuki	Useimmiten 25 – 60%	Esimerkiksi välineiden, laitteiden ja rakennusten kustannukset hyväksytään siltä osin ja siltä ajalta, kun niitä on käytetty hankkeessa. Eli, jos välineitä ja laitteita ei käytetä hankkeen tarpeisiin koko niiden käyttöikää, tukikelpoisiksi katsotaan ainoastaan poistokustannukset, jotka vastaavat hankkeen kestoa laskettuna yleisesti hyväksytyjen kirjanpitoperiaatteiden mukaan. Tarkka määrittely hyväksyttävistä kustannuksista on RPA:n artiklassa 25.
- Uusien tekniikoiden käyttöönotto - Investointien käynnistäminen	36 artikla Investointituki yritysten unionin normit ylittävään ympäristönsuojeluun tai ympäristönsuojelun tason parantamiseen unionin normien puuttuessa	Useimmiten 40 – 60%	Hyväksyttäviä kustannuksia ovat ylimääräiset investointikustannukset, jotka ovat tarpeen sovellettavien unionin normien ylittämiseksi tai ympäristönsuojelun tason parantamiseksi unionin normien puuttuessa. Tarkka määrittely hyväksyttävistä kustannuksista on RPA:n artiklassa 36.

4 Muut kriteerit hankkeille

Hankkeilta edellytetään soveltuvin osin myös seuraavien alakohtien täyttämistä.

- a) Hyödynnettävien jakeiden (jäte- ja/tai sivuvirta tai muu biomassa, jota ei ole luokiteltu ongelmajätteeksi) sisältämistä ravinteista on otettava talteen vähintään 50% (kuivapainona laskettuna) siten, että syntyvillä ravinnetuotteilla voidaan korvata neitseellisiä raaka-aineita.
- b) Kehitettävien tai käyttöönotettavien tekniikoiden osalta tavoitellaan teknistä valmiusastetta (TRL) vähintään tasolla 6 eli tekniikasta on olemassa prototyyppi/malli, jota on testattu soveltuvassa toimintaympäristössä.
- c) Hankkeen on täytettävä ”*Ei merkittävää haittaa*” -periaatteen (DNSH = Do No Significant Harm) mukaiset vaatimukset eli se ei saa haitata ilmastomuutoksen hillitsemiseen, ilmastomuutoksen sopeutumiseen, vesivarojen ja merten luonnonvarojen kestävään käyttöön ja suojeluun, kiertotalouteen (mukaan lukien jätteen synnyn ehkäisy ja kierrätys), ilman, veden ja maaperän pilaantumisen ehkäisemiseen ja sen vähentämiseen, tai biologisen monimuotoisuuden ja ekosysteemien suojeluun ja ennallistamiseen liittyvien tavoitteiden toteutumista (ks. [tekniset ohjeet 2021/C58/01](#)). Avustuksen hakijan tulee tehdä hankkeesta *Ei merkittävää haittaa* –arviointi, joka liitetään hakemuksen liitteeksi (Ks. Liite 2).

5 Edellytykset hakijalle

Avustusta voivat hakea kunnat, kuntayhtymät ja näiden omistamat yhtiöt ja muut kuntaomisteiset toimijat sekä yritykset, yhdistykset ja muut yhteisöt.

Hakijan tulee olla oikeushenkilö, jolla on y-tunnus. Hakija ei voi olla yksityishenkilö, toiminimi eikä valtion virasto tai laitos. Viimeksi mainituilta avustuksen saaja voi kuitenkin hankkia palveluita alihankintana.

Tässä haussa kaikkiin hankkeisiin sovelletaan EU:n valtiontukisääntöjä ja avustuspäätökset annetaan EU:n yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen artiklan 25 tai 36 nojalla. Hakija ilmoittaa sähköisessä hakujärjestelmässä hanketta parhaiten kuvaavan hanketyypin (kohta 2.8).

6 Avustuksen hakeminen

Hakuaika alkaa 4.7.2022 ja päättyy 9.9.2022. Hankkeiden tulee valmistua viimeistään 30.11.2024.

Avustusta voi hakea ainoastaan sähköisessä hakujärjestelmässä, josta hakemus ohjautuu ympäristöministeriön kirjaamoon. Linkki sähköiseen hakujärjestelmään: <https://hakulomake.fi/ym/>

Hakulomakkeen liitteiksi vaaditaan **hankesuunnitelma** (ks. Liite 1) **ja hankkeen ei merkittävää haittaa (DNSH) –arviointi** (ks. Liite 2). Jos hakemuksesta puuttuu vaaditut liitteet tai se saapuu määräajan jälkeen, hakemus hylätään ilman arviointia. Hakemusta voi täydentää hakuajan puitteissa hakemuksen jättämisen yhteydessä annettujen ohjeiden mukaisesti.

Avustus voi kohdentua vain tämän hakuilmoituksen mukaisten toimenpiteiden (=avustettava hanke) kustannuksiin, jotka kokonaan tai osittain voivat olla hankkeen hyväksyttäviä kustannuksia.

Kokonaisurakkana toteutettavissa laajemmissa hankkeissa avustuksen kohteena olevat hyväksyttävät kustannukset tulee eritellä kokonaiskustannuksista.

7 Hakemusten arviointi

Myönnettävät avustukset ovat harkinnanvaraisia. Hakemusten arviointi ja keskinäinen vertailu perustuvat valtionavustuslakiin ja Raki-asetuksen 5 §:ään ottaen huomioon EU:n valtiontukisäännöt sekä tässä hakuilmoituksessa esitetyt muut vaatimukset.

Lisäksi hankkeiden arvioinnissa huomioidaan niiden vaikutukset erityisesti ilmastonmuutoksen hillintään, vesien rehevöitymiseen sekä luonnon monimuotoisuuteen.

8 Hankkeen toteutus ja maksatus

Avustusta on haettava ennen hanketta tai toimintaa koskevien töiden aloittamista. Avustettavassa hankkeessa voi syntyä kustannuksia siitä lähtien, kun hakija on jättänyt hakemuksensa sähköiseen hakujärjestelmään. Tätä ennen syntyneet kustannukset eivät ole avustuskelpoisia, eikä niitä voi laskea hankkeen omarahoitusosuuteen. Ennen avustuspäätöksen antamista syntyneet kustannukset ovat kuitenkin hakijan omalla vastuulla, eikä niillä ole merkitystä hakemuksen arvioinnissa.

Avustuksen saaja sitoutuu raporttoimaan ympäristöministeriölle hankkeen etenemisestä, tuloksista ja avustuksen käytöstä ja julkaisemaan tulokset hankkeen päätyttyä. Avustus maksetaan toteutuneita kuluja vastaan. Avustuksen saajalta edellytetään hankkeen loppuraportoinnin yhteydessä ulkopuolisen tilintarkastajan lausunnolla varustettua selvitystä valtionavustuksen käytöstä.

9 Keskeiset sovellettavat säädökset ja ehdot

Erityisavustusten myöntämisessä sovelletaan seuraavia säädöksiä ja ohjeita:

- [Valtionavustuslaki \(688/2001\)](#)
- [Valtioneuvoston asetus ravinteiden kierrätyksen ja jätevesihuollon energiatehokkuuden hankkeisiin vuosina 2020-2026 myönnettävästä valtionavustuksesta \(657/2020\) ja perustelumui](#)
- [EU:n valtiontukisäännöt](#)
- [Yleinen ryhmäpoikkeusasetus \(RPA\) eli KOMMISSION ASETUS \(EU\) N:o 651/2014 tiettyjen tukimuotojen toteamisesta sisämarkkinoille soveltuviksi perussopimuksen 107 ja 108 artiklan mukaisesti](#)
- [RRF-asetus eli EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON ASETUS \(EU\) N:o 241/2021 elpymis- ja palautumistukivälineen perustamisesta](#)
- [Tekniset ohjeet "ei merkittävää haittaa" -periaatteen soveltamiseksi elpymis- ja palautumistukivälinettä koskevan asetuksen mukaisesti \(2021/C 58/01\)](#)

Sekä soveltuvin osin ympäristöministeriön erityisavustuksia koskevia ehtoja ja rajoituksia (Liite 3).

Lisäksi sovellettavaksi tulee valmisteilla oleva **laki Euroopan unionin elpymis- ja palautumistukivälineen hallinnoinnista, valvonnasta ja tarkastuksesta**.

Liite 1: Hankesuunnitelma (malli)

Seuraavassa on esitetty hankesuunnitelman sisältövaatimukset. Ulkoasu on vapaa. Suunnitelman enimmäispituus on enintään 10 sivua, ja lisäksi henkilöreferenssiliitteet.

1 Hankkeen perustiedot

- Hankkeen nimi ja lyhenne
- Hankkeen päätoteuttaja sekä muut hankkeen toteutukseen liittyvät toimijat ja niiden rooli hankkeessa
- Hankkeen avainhenkilöt yhteystietoineen (liitteeksi lyhyet henkilöreferenssit vähintään hankkeen vastuulliselta vetäjältä)

2 Hankkeen tarve ja relevanssi

- Hankkeen lähtökohta lyhyesti. Miten hanke tukee avustushaun teemoja, tavoitteita sekä kriteereitä?

3 Hankkeen tavoitteet

- Kuvaa hankkeen päätavoite ja yksityiskohtaiset tavoitteet

4 Hankkeen toteutus

- Tarvittavat toimenpiteet kohdassa 3 esitettyjen tavoitteiden saavuttamiseksi sekä niiden alustava toteutusaikataulu
- Jos kyseessä on koehanke, sisällytetään koekohteen teknisen ratkaisun kuvaus
- Viestinnän rooli hankkeessa; tavoitteet, kohderyhmät, viestintätavat ja -vastuut, aikataulu
- Tunnistetut riskit hankkeen toteutuksen kannalta. Tekijät, jotka voivat vaikuttaa hankkeen toteutumiseen suunnitellusti ja/tai suunnitellussa aikataulussa (esim. luvat, hankinnat).

5 Hankkeen vaikuttavuus

- Kuvaa odotettavissa olevat tulokset ja ratkaisut, jotka syntyvät hankkeessa
- Kuvaa hankkeen avulla tavoiteltavat suorat tai välilliset ilmasto- ja ympäristövaikutukset (ainakin vesistövaikutukset ja luonnon monimuotoisuus) sekä niiden aikajänne.
- Kuvaa hankkeen arvioidut talous- ja työllisyys sekä muut mahdolliset vaikutukset

6 Kustannukset ja rahoitus

- Hankkeen kokonaisbudjetti ja alustava rahoitussuunnitelma sisältäen kaikki hankkeen rahoituslähteet (ja rahoitusosuudet). Kaikki kustannukset esitetään ilman arvonlisäveroa.
- Hyväksyttävät kustannukset esitetään [yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen](#) artiklan 25 tai 36 mukaisesti
- Henkilökustannusten osalta (artikla 25) eritellään henkilöt, jotka tekevät työtä hankkeessa ja esitetään arvio työmäärästä (henkilötyökuukausina).
- Hankkeen kannalta tarvittavat väline-, tarvike- ja laitehankinnat, ostopalvelut ja muut mahdolliset kustannukset eritellään omille riveilleen. Huomioi artiklaa 25 sovellettaessa, että esimerkiksi välineiden ja laitteiden osalta hyväksytään vain hankkeen kestoja vastaavat poistokustannukset.
- Artiklan 36 mukaisissa investointihankkeissa sisällytetään vertailulaskelmat haettavan investoinnin ja vertailuinvestoinnin kustannuksista tukikelpoisen osan määrittelyä varten, elleivät ylimääräisen, tukikelpoisen osan kustannukset ole yksilöitävissä erilleen kokonaisinvestoinnista.
- Artiklan 36 mukaisissa investointihankkeissa hyväksyttäviä kustannuksia ovat investoinnista aiheutuvat aineelliseen ja aineettomaan omaisuuteen liittyvät kustannukset. Aineellisella omaisuudella tarkoitetaan maa-alueita, rakennuksia ja laitoksia sekä koneita ja laitteita. Aineettomalla omaisuudella tarkoitetaan omaisuutta, jolla ei ole fyysistä tai taloudellista ilmentymää, kuten patentteja, lisenssejä, taitotietoa tai muuta henkistä omaisuutta.
- Hankkeen tilintarkastuksen liittyvät kustannukset voidaan sisällyttää hyväksyttäviin kustannuksiin kaikissa hankkeissa, mutta hakijan lopulliseksi kustannukseksi jäävä arvonlisävero vain artiklan 25 mukaisissa hankkeissa. Arvonlisäveron osuus ilmoitetaan tällöin erikseen omalla rivillään.

Liite 2: Ei merkittävää haittaa (DNSH) –periaatteen mukainen arviointi

Avustuksia voidaan myöntää vain hankkeille, jotka täyttävät ”Ei merkittävää haittaa” –periaatteen mukaiset vaatimukset eli avustusta ei voida myöntää hankkeelle tai toiminnalle, joka aiheuttaa asetuksen (EU) 2020/852 (Luokitusjärjestelmäasetus) 17 artiklassa tarkoitettua merkittävää haittaa mille tahansa määritellyistä ympäristötavoitteista.

Haitta-arviointi on tehtävä kaikille hankkeille, mutta se voidaan tehdä yksinkertaistetusti niiden ympäristötavoitteiden osalta, joille hankkeen toimilla ei ole ennakoitavissa olevaa vaikutusta tai vaikutus on merkityksetön. Kyseisten ympäristötavoitteiden osalta riittää lyhyet perustelut (Vaihe 1) ja haitta-arvioinnissa voidaan keskittyä niihin ympäristötavoitteisiin, joihin voi kohdistua merkittäviä vaikutuksia (Vaihe 2).

Haitta-arvioinnissa otetaan huomioon toimenpiteen suorat ja ensisijaiset epäsuorat vaikutukset koko elinkaaren aikana. Arvioinnissa kuitenkin riittää, että otetaan huomioon elinkaareen liittyvät näkökohdat, sen sijaan että tehtäisiin varsinainen elinkaariarviointi. Arvioinnin tulisi kattaa sekä tuotanto- ja käyttövaihe että käytöstä poistovaihe – missä vaiheessa eniten haittaa odotetaan aiheutuvan.

Hakuvaiheessa hakija tekee itsearviointin periaatteen toteutumisesta hankkeesta. Arviointi tehdään kahdessa vaiheessa seuraavien ohjeiden mukaisesti. Ympäristöministeriö pyytää täydennyksiä tehtyyn arviointiin tarpeen mukaan.

Vaihe 1: Kuuden ympäristötavoitteen tarkastelu arviointia edellyttävien määrittämiseksi

- 1) Vastaa alla olevan taulukon kuuteen EU:n ympäristötavoitteisiin liittyvään kysymykseen rastittamalla ”Kyllä” tai ”Ei”.
- 2) Jos vastaus on ”Ei”, perustele lyhyesti, miksi kyseinen ympäristötavoite ei edellytä hankkeen kohdalla yksityiskohtaista haitta-arviointia. Perustelu voi pohjautua esimerkiksi siihen, että hankkeella ei ole ennakoitavissa olevaa vaikutusta tähän ympäristötavoitteeseen tai sen vaikutus on merkityksetön, kun otetaan huomioon toimenpiteen luonne ja sen suorat ja ensisijaiset epäsuorat vaikutukset sen elinkaaren aikana, joten sen katsotaan olevan ”ei merkittävää haittaa” –periaatteen mukainen tämän tavoitteen osalta.
- 3) Jos vastaus on ”Kyllä”, voidaan siirtyä vaiheeseen 2, jossa esitetään asianomaiset tarkemmat perustelut valittujen ympäristötavoitteiden osalta.

Mitkä seuraavista ympäristötavoitteista edellyttävät toimenpiteen yksityiskohtaista haitta-arviointia?

Ympäristötavoitteet	Kyllä	Ei	Perustelu, jos on valittu ”Ei”
a) Ilmastonmuutoksen hillitseminen			
b) Ilmastonmuutokseen sopeutuminen			
c) Vesivarojen ja merten luonnonvarojen kestävä käyttö ja suojelu			
d) Kiertotalous, mukaan lukien jätteen synnyn ehkäisy ja kierrätys			
e) Ilman, veden tai maaperän pilaantumisen ehkäiseminen ja vähentäminen			
f) Biologisen monimuotoisuuden ja ekosysteemien suojelu ja ennallistaminen			

Vaihe 2: Yksityiskohtainen haitta-arviointi niiden ympäristötavoitteiden osalta, jotka sitä edellyttävät

- 4) Esitä yksityiskohtaiset perustelut/haitta-arviointi niiden ympäristötavoitteiden osalta, joiden kohdalla on vaiheessa 1 valittu "Kyllä".
- 5) Hankkeen on oltava "ei merkittävää haittaa" -periaatteen mukainen, joten kaikkiin vaiheessa 2 esitettyihin kysymyksiin on vastattava "ei" osoitukseksi siitä, että toimenpiteestä ei aiheudu merkittävää haittaa kyseiselle ympäristötavoitteelle.

Kysymykset	Ei	Yksityiskohtaiset perustelut
1 Ilmastonmuutoksen hillitseminen Odotetaanko toimenpiteen johtavan merkittäviin kasvihuonekaasupäästöihin?		
2 Ilmastonmuutokseen sopeutuminen Odotetaanko toimenpiteen lisäävän nykyisen ilmaston ja odotettavissa olevan tulevan ilmaston haitallista vaikutusta kyseiseen toimenpiteeseen tai ihmisiin, luontoon tai omaisuuteen?		
3 Vesivarojen ja merten luonnonvarojen kestävä käyttö ja suojelu Odotetaanko toimenpiteen haittaavan: a) vesimuodostumien hyvää tilaa tai hyvää ekologista potentiaalia, mukaan lukien pintavedet ja pohjavedet; tai b) merivesien osalta ympäristön hyvää tilaa?		
4 Kiertotalous, mukaan lukien jätteen synnyn ehkäisy ja kierrätys Odotetaanko toimenpiteen: a) lisäävän merkittävästi jätteen syntymistä, polttamista tai hävittämistä, lukuun ottamatta kierrätykseen kelpaamattoman vaarallisen jätteen polttamista; tai b) aiheuttavan luonnonvarojen ⁽¹⁾ suorassa tai epäsuorassa käytössä niiden elinkaaren missä tahansa vaiheessa huomattavaa tehottomuutta, jota ei minimoida asianmukaisilla toimenpiteillä ⁽²⁾ ; tai c) aiheuttavan kiertotalouden näkökulmasta ⁽³⁾ ympäristölle merkittävää ja pitkäaikaista haittaa?		
5 Ilman, veden tai maaperän pilaantumisen ehkäiseminen ja vähentäminen Odotetaanko toimenpiteen lisäävän merkittävästi ilmaan, veteen tai maaperään kohdistuvia epäpuhtauspäästöjä ⁽⁴⁾ ?		
6 Biologisen monimuotoisuuden ja ekosysteemien suojelu ja ennallistaminen Odotetaanko toimenpiteen: a) merkittävästi heikentävän ekosysteemien hyvää tilaa ⁽⁵⁾ ja sietokykyä; tai b) heikentävän luontotyyppien ja lajien suojelutilannetta, mukaan lukien unionin edun kannalta merkittävät luontotyypit ja lajit?		

LISÄOHJEITA TAULUKON TÄYTTÖÖN:

- Toiminnan katsotaan aiheuttavan merkittävää haittaa ilmastonmuutoksen hillinnälle, jos se aiheuttaa merkittäviä kasvihuonekaasupäästöjä.
- Toiminnan katsotaan aiheuttavan merkittävää haittaa ilmastonmuutokseen sopeutumiselle, jos se lisää nykyisen ilmaston ja odotettavissa olevan tulevan ilmaston haitallista vaikutusta kyseiseen toimintaan tai ihmisiin, luontoon tai omaisuuteen.
- Toiminnan katsotaan aiheuttavan merkittävää haittaa vesivarojen ja merten luonnonvarojen kestäväälle käytölle ja suojelulle, jos se heikentää vesimuodostumien hyvää tilaa tai hyvää ekologista potentiaalia, mukaan lukien pintavedet ja pohjavedet, tai merivesien osalta ympäristön hyvää tilaa.
- Toiminnan katsotaan aiheuttavan merkittävää haittaa kiertotaloudelle, mukaan lukien jätteen synnyn ehkäisy ja kierrätys, jos se aiheuttaa huomattavaa tehottomuutta materiaalien käytössä tai luonnonvarojen suorassa tai epäsuorassa käytössä tai jos se lisää merkittävästi jätteen syntymistä, polttamista tai hävittämistä tai jos jätteen pitkäaikainen loppusijoitus voi aiheuttaa merkittävää ja pitkäaikaista haittaa ympäristölle.
 - (1) Luonnonvaroihin kuuluvat energia, materiaalit, metallit, vesi, biomassa, ilma ja maaperä.
 - (2) Tehottomuutta voidaan minimoida esimerkiksi lisäämällä huomattavasti tuotteiden kestävyyttä, korjattavuutta, päivitettävyyttä ja uudelleenkäyttömahdollisuuksia, tai vähentämällä huomattavasti resurssien käyttöä suunnittelun ja materiaalien valinnan avulla, helpottamalla käyttötarkoituksen muuttamista ja purkamista, erityisesti rakennusmateriaalien käytön vähentämiseksi ja niiden uudelleenkäytön edistämiseksi. Lisäksi voidaan siirtyä "tuote palveluna" -liiketoimintamalleihin ja kiertotalouden mukaisiin arvoketjuihin, jotta tuotteiden, osien ja materiaalien hyödyllisyys ja arvo voidaan säilyttää korkeimmalla tasolla mahdollisimman kauan. Tähän kuuluu myös vaarallisten aineiden pitoisuuksien huomattava vähentäminen materiaaleissa ja tuotteissa, myös korvaamalla ne turvallisemmilla vaihtoehdoilla, sekä ruokahävikin huomattava vähentäminen ruoan tuotannossa, jalostuksessa, valmistuksessa tai jakelussa.
 - (3) Lisätietoja kiertotaloustavoitteesta on luokitusjärjestelmäasetuksen johdanto-osan 27 kappaleessa.
- Toiminnan katsotaan aiheuttavan merkittävää haittaa ympäristön pilaantumisen ehkäisemiselle ja vähentämiselle, jos se lisää merkittävästi ilmaan, veteen tai maaperään kohdistuvia epäpuhtauspäästöjä.
 - (4) 'Epäpuhtauksilla' tarkoitetaan ilmassa, vedessä tai maaperässä olevia aineita, tärinää, lämpöä, melua, valoa tai muita epäpuhtauksia, jotka voivat aiheuttaa haittaa ihmisten terveydelle tai ympäristölle.
- Toiminnan katsotaan aiheuttavan merkittävää haittaa biologisen monimuotoisuuden ja ekosysteemien suojelulle ja ennallistamiselle, jos se heikentää merkittävästi ekosysteemien hyvää tilaa ja sietokykyä tai luontotyyppien ja lajien suojelutilannetta, mukaan lukien unionin edun kannalta merkittävät luontotyytit ja lajit.
 - (5) Luokitusjärjestelmäasetuksen 2 artiklan 16 kohdan mukaan 'hyvällä tilalla' tarkoitetaan "ekosysteemin osalta ekosysteemiä, jonka fyysikaalinen, kemiallinen ja biologinen kunto tai fyysikaalinen, kemiallinen ja biologinen laatu on hyvä, joka on itselisiäntymis- tai itsekorjautumiskykyinen ja jossa lajien koostumus, ekosysteemin rakenne ja ekologiset toiminnot eivät ole heikentyneet".

Esimerkkejä haitta-arvioinnista on esitetty mm. komission tiedonannossa "Tekniset ohjeet "Ei merkittävää haittaa"-periaatteen soveltamiseksi elpymis- ja palautumistukivälinettä koskevan asetuksen mukaisesti ([2021/C 58/01](#))" ja erityisesti sen liitteissä 2-4.

Liite 3: Ympäristöministeriön erityisavustuksen ehdot ja rajoitukset

Ympäristöministeriö 20.4.2020

1 Yleistä

Ympäristöministeriö myöntää valtionavustuksia valtion talousarvion määrärahoista. Ministeriö tekee avustuspäätökset, valvoo avustusten käyttöä ja arvioi avustusten vaikutuksia.

Valtionavustuksen saajan on noudatettava avustettavassa toiminnassa valtionavustuspäätökseen sisältyviä ehtoja ja rajoituksia. Ehtoihin ja rajoituksiin on koottu valtionavustuslaista (688/2001) valtionavustuksen saajaa koskevia olennaisia säännöksiä ja muita valtionavustuksen käyttöä koskevia säännöksiä.

2 Avustuksen käyttö

Valtionavustusta saa käyttää ainoastaan valtionavustuspäätöksen mukaiseen tarkoitukseen.

Avustettavan hankkeen toteutuneita tuloja ja kustannuksia tulee seurata kirjanpidossa omalla, erillisellä seurantakohteellaan (jäljempänä ”projekti”). Avustuspäätöksessä päätetään, kuinka suuren osan erityisavustus saa kattaa avustettavan hankkeen toteutuneista kokonaiskustannuksista.

Ympäristöministeriön erityisavustuksella katetaan avustettavasta hankkeesta syntyvää alijäämää, joka lasketaan vähentämällä hyväksyttävistä kustannuksista samoihin kustannuksiin saadut muut avustukset ja hankkeesta mahdollisesti saadut tuotot.

Mikäli ympäristöministeriön avustus on suurempi kuin toteutunut alijäämä, niin avustuksen ja toteutuneen alijäämän erotus tulee palauttaa ministeriölle (ks. avustuksen palautus).

Mikäli avustuspäätöksessä myönnettyä valtionavustusta saa käyttää muun kuin saajan toiminnan tai hankkeen avustamiseen, niin valtionavustuksen saajan on tehtävä valtionavustuslain mukainen sopimus toimintaa tai hanketta toteuttavan tahon kanssa valtionavustuksen käytöstä, käytön valvonnasta ja ehdoista.

Erityisavustusta saa käyttää vain avustuspäätöksessä mainittuna käyttöaikana. Avustuksen käyttötarkoitusta vastaavat tuotot ja kulut tulee olla toteutuneita käyttöaikana ja kirjattuina käyttöajalle.

3 Hyväksyttävät kustannukset

Hyväksyttäviksi kustannuksiksi katsotaan avustettavan hankkeen kannalta tarpeelliset ja määrältään kohtuulliset kustannukset. Hyväksyttävinä kustannuksina otetaan huomioon ne kustannukset, jotka kirjanpitolain (1336/1997) ja -asetuksen (1339/1997) sekä hyvän kirjanpitotavan mukaan on kirjattava avustuksen käyttöajalle kuluiksi.

a) Hankinnat

Hankinnalla tarkoitetaan tavaroiden ja palveluiden ostamista, vuokraamista tai siihen rinnastettavaa toimintaa sekä urakalla teettämistä taloudellista vastiketta vastaan.

Hankintaa ei ole esimerkiksi

- omana työnä tekeminen
- palkkaaminen työsuhteeseen
- maan, olemassa olevien rakennusten tai muun kiinteän omaisuuden hankinta tai vuokraus

Jos avustusta käytetään irtaimen käyttöomaisuuden hankintaan ja hankintamenot kirjataan taseeseen, voidaan hankintamenot kuitenkin ottaa kokonaan huomioon hyväksyttävinä kustannuksina siltä ajalta kun niitä on käytetty hankkeessa.

Erityisavustuksella ei saa kattaa tilakustannuksia, jotka eivät aiheudu hankkeesta.

Hankeavustuksella toteutettavat kalusteiden ja laitteiden hankinnat tulee olla välttämättömiä hankkeen toteuttamisen kannalta. Hankkeessa hankitun irtaimiston tulee jäädä palvelemaan avustuksen saajan yleishyödyllistä toimintaa.

Investointiavustuksissa käyttöomaisuuteen aktivoitavat hankinnat ovat kokonaisuudessaan (poislukien alv) hyväksyttäviä kustannuksia.

Avustuksen saajan on vakuutettava riittävästi ja tarkoituksenmukaisesti valtionavustuksella hankittu omaisuus.

b) Palkat ja palkkiot

Kohtuullisina kustannuksina ministeriö hyväksyy palkkoja tai palkkioita kutakin palkansaajaa kohden enintään määrän, joka vastaa 80 000 euron vuosipalkkaa lakisääteisine sivukuluineen. Palkka voidaan maksaa rahapalkkana tai luontoisetuina.

Henkilöstökustannuksista hankkeen hyväksyttäviksi kustannuksiksi katsotaan hanketta varten palkattujen työntekijöiden kustannukset sekä muiden työntekijöiden kustannuksia, jos avustuksen saaja osoittaa luotettavasti työajanseurannan avulla työpanoksen kohdistumisen hankkeelle. Hanketta varten palkattujen henkilöiden työsopimuksesta tulee ilmetä, että työntekijä tekee työajastaan 100 % hankkeelle. Mikäli muita työntekijöitä palkataan, heidän palkkakustannukset on kohdennettava työajanseurannan mukaisesti hankkeelle.

Työajanseurannan hyväksyy hankkeesta vastaava henkilö.

c) Omana työnä tekeminen

Mikäli avustuksen saaja tuottaa tarvitsemansa palvelun tai tavaransa itse, hyväksyttävänä kustannuksina huomioidaan vain palvelun tai tavaransa todelliset tuotantokustannukset.

d) Matkakustannukset

Kohtuullisina matkakustannuksina hyväksytään valtion matkustusäännön mukaisesti toteutuneet kustannukset.

Avustettavan hankkeen toteuttamisen kannalta välttämättöminä ja kohtuullisina edustuskustannuksina hyväksytään sellaiset kustannukset, jotka ovat perusteltuja tavanomaisen vieraanvaraisuuden tai huomaavaisuuden osoittamiseksi. Rahalahjoista tai rahanarvoisista lahjakorteista aiheutuneet kustannukset eivät ole hyväksyttäviä.

e) Arvonlisävero

Valtionavustus myönnetään pääsääntöisesti vain hankkeen arvonlisäverottomille kustannuksille eli myönnettävä avustus/tuki summa/määrä ei pääsääntöisesti sisällä arvonlisäveroa. Mikäli arvonlisävero jää avustuksen saajan lopullisesti maksettavaksi, niin arvonlisävero voidaan hyväksyä avustettavaksi kustannukseksi.

Kunnille myönnettyissä avustuksissa hyväksytään vain arvonlisäverottomat kustannukset.

f) Kustannukset joita ei hyväksytä

Hyväksyttäviä kustannuksia eivät ole:

- poistot, lukuun ottamatta edellä kohdassa (investointiavustukset) mukaisia poistoja
- varainhankinnan kustannukset
- liike- ja sijoitustoiminnan kustannukset
- varaukset
- laskennalliset erät, jotka eivät perustu jo toteutuneisiin kustannuksiin
- lainojen lyhennykset
- lainojen korot
- ei-lakisääteisten lisäeläkkeiden maksut
- irtisanomiskorvaukset tai irtisanomisajalta ilman työvelvoitetta maksettavat palkkauskustannukset
- tulospalkkiot
- oikeudenkäyntikustannukset
- oikeuden langettamat korvaukset
- rangaistusluonteiset maksut, kuten sakot tai viivästyskorot
- avustuksen palautus, takaisinperintävelvoitteet tai luottotappio edelleen jaetusta avustuksesta

g) Yleiskustannusten kohdentaminen

Avustuksen saaja voi kohdentaa erityisavustukselle toiminnan yleiskustannuksia seuraavin rajoituksin.

Yleiskustannuksia ovat avustuksen saajan yleishallinnosta aiheutuneet kulut, jotka eivät välittömästi kohdistu mihinkään tiettyyn toimintoon tai hankkeeseen. Jos yleiskustannukset aiheutuvat toimijalle hankkeesta huolimatta, ei yleiskustannuksia voi kohdentaa hankkeen kirjanpitoon. Yleiskustannusten määrä voi olla enintään 15 % avustetun hankkeen kokonaiskustannuksista. Yleiskustannuksia voidaan kohdentaa vain toteutuneiden henkilöstökulujen perusteella.

Yleiskustannusten on oltava:

- selkeästi ja perustellusti kohdennettuja
- hankkeen kustannusarvion mukaisia
- erikseen dokumentoituja
- koko käyttöajan saman perusteisia

Yleiskustannusten on perustuttava todellisiin kuluihin, jotka voidaan myös osoittaa toteutuneiksi.

4 Käyttötarkoituksen ja -ajan sekä ehtojen muuttaminen

Ympäristöministeriö voi avustuksen saajan hakemuksesta perustellusta syystä muuttaa avustuksen käyttötarkoitusta ja -aikaa sekä ehtoja. Muutosta koskeva hakemus on tehtävä viimeistään 30 vuorokautta ennen avustuksen käyttöajan päättymistä. Hakemuksessa on mainittava avustuspäätöksen diaarinumero.

5 Avustuksensaajan velvollisuudet

a) Tiedonanto

Valtionavustuksen saajan tulee antaa ministeriölle valtionavustuspäätöksen ehtojen noudattamisen valvomiseksi oikeat ja riittävät tiedot.

Valtionavustuksen saajan tulee ilmoittaa viipymättä ministeriölle muutoksesta, joka vaikuttaa avustuksen käyttötarkoituksen toteutumiseen, avustuksen käyttöön tai muihin avustuksen käytölle asetettujen ehtojen ja rajoitusten toteutumiseen. Edellisten lisäksi avustuksen saajan tulee viipymättä ilmoittaa ministeriölle niistä olennaisista muutoksista, jotka liittyvät avustettavan hankkeen toteuttamisen laatuun, laajuuteen tai rahoitukseen.

Avustuksen saajan tulee arvioida muutoksia niihin tietoihin, joita avustushakemuksessa on annettu ja jotka ovat valtionavustuspäätöksen perustana.

b) Hankintalain mukainen kilpailuttaminen

Avustuksen saajan tulee selvittää ja ottaa toiminnassaan huomioon mahdollinen velvollisuutensa noudattaa hankintalainsäädäntöä (laki julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista 1397/2016). Valtion, kuntien ja seurakuntien viranomaisten lisäksi hankintayksiköitä ovat mm. sellaiset valtionavustuksen saajat, jotka täyttävät lain 5 §:n mukaiset julkisoikeudellisen laitoksen tunnusmerkit. Julkisoikeudellinen laitos on velvollinen kilpailuttamaan hankintansa noudattaen hankintalain mukaisia menettelyitä.

Jos avustuksen saaja saa hankinnan tekemistä varten tukea yli puolet hankinnan arvosta hankintalaissa tarkoitetuilta hankintayksiköiltä, se on velvollinen noudattamaan hankintalakia siinä hankinnassa.

c) Kirjanpito, tilintarkastus ja toiminnantarkastus

Avustuksen saajan on järjestettävä kirjanpito kirjanpitolaissa (1336/1997) ja –asetuksessa (1339/1997) säädetyllä tavalla. Kirjanpito on järjestettävä siten, että avustuksen käyttöä voidaan seurata kirjanpidosta luotettavasti omalla kustannuspaikallaan.

d) Avustuksen käyttöä koskeva selvitys

Selvitys tulee toimittaa Ympäristöministeriölle avustuspäätöksessä ilmoitettuun määräaikaan mennessä.

Avustuksesta annettavaan selvitykseen on liitettävä

- Kustannuspaikkarakastusraportti avustetun kohteen toteutuneista tuloista ja menoista avustuksen käyttöajalta. Jos erityisavustus on myönnetty ainoastaan tiettyyn hankintaan, kustannuksen voi todentaa hankintatositteella.
- Selostus tai raportti avustetusta kohteesta/hankkeesta

Tuloslaskelma ja tase liitetietoineen, toimintakertomus ja tilin- tai toiminnantarkastuskertomus sekä tositteet tai tosijäljennökset toimitetaan vain erikseen pyydettyä. Mahdollinen vaatimus ulkopuolisen tilintarkastajan lausunnon toimittamisesta sisältyy avustuspäätökseen. Avustuksen saajan tulee pyydettyä toimittaa myös muita selvityksiä, joita tarvitaan valtionavustuspäätöksen ehtojen noudattamisen valvomiseksi, kuten esimerkiksi kustannuspaikkaa vastaava pääkirja.

e) Avustuksen palautus

Valtionavustuksen saajan tulee viipymättä palauttaa virheellisesti, liikaa tai ilmeisen perusteettomasti saamansa valtionavustus tai sen osa. Valtionavustuksen saajan tulee palauttaa valtionavustus tai sen osa myös, jos sitä ei voida käyttää valtionavustuspäätöksessä edellytetyllä tavalla. Jos palautettava määrä on enintään 100 euroa, se saadaan jättää palauttamatta.

Valtionavustuksen takaisinperinnästä säädetään valtionavustuslain 21 ja 22 §:ssä.

f) Palautettavalle tai perittävälle määrälle suoritettava korko

Valtionavustuksen saajan on maksettava palautettavalle tai takaisin perittävälle määrälle valtionavustuksen maksupäivästä korkolain (633/1982) 3 §:n 2 momentin mukaista vuotuista korkoa lisättynä kolmella prosenttiyksiköllä.

Jos takaisin perittävää määrää ei makseta viimeistään ministeriön asettamana eräpäivänä, sille on maksettava vuotuista viivästyskorkoa korkolain 4 §:n 1 momentissa tarkoitetun korkokannan mukaan.

Palautuksen yhteydessä on mainittava päätöksen diaarinumero ja eriteltävä koron ja palautettavan avustuksen osuus tilisiirron viestikenttään.

6 Tarkastusoikeus

Ministeriöllä on oikeus suorittaa valtionavustuksen maksamisessa ja käytön valvonnassa tarpeellisia valtionavustuksen saajan talouteen ja toimintaan kohdistuvia tarkastuksia.

Jos valtionavustus on myönnetty käytettäväksi valtionavustuspäätöksen mukaista käyttötarkoitusta toteuttavan muun kuin saajan hankkeeseen tai toimintaan, ministeriöllä on oikeus tarvittaessa tarkastaa valtionavustuspäätöksen mukaista toimintaa tai hanketta toteuttavan taloutta ja toimintaa.

Valtionavustuksen saajan on korvauksetta annettava tarkastusta suorittavalle virkamiehelle ja tilintarkastajalle kaikki tarkastuksen kannalta tarpeelliset tiedot ja selvitykset, asiakirjat, tallenteet ja muu aineisto sekä muutoinkin avustettava tarkastuksessa.